

Staffanstorps
kommun

Staffanstorps kommun

Digital trygghetsvandring

Resultat – analys – åtgärder

Bakgrund

Trygghetsarbete är en viktig och permanent verksamhet i Staffanstorps kommun. Arbetet med trygghet blir aldrig färdigt, det är viktigt att hela tiden sträva efter att bli tryggare genom att följa upp, utvärdera och justera insatser och åtgärder. Trygghetsarbetet måste ständigt utvecklas och på ett tydligare sätt även integreras i fysisk planering. Trygghetsdirektivet som togs fram i mars 2020 innebär bl.a. att trygghetsfrågorna tydligare ska arbetas in i översiktsplanen. Direktivet innebär också att arbeta fram en belyningsplan samt att identifiera offentliga platser som av allmänheten upplevs som mindre trygga samt att lämna förslag på fysiska åtgärder som skulle kunna bidra till en ökad trygghet. Direktivet syftar också till att utreda och lämna förslag till planering för nya bostadsområden (tex. trygghetsboenden för äldre och s.k. *gated Communitys*) där säkerhet för de boende är väl integrerat redan i planeringsstadiet. Det här dokumentet är en fortsättning på den digitala trygghetsvandringen som utfördes under sommaren 2021 och vände sig till kommunmedborgare för att samla in och kartlägga trygga och otrygga platser i kommunen.

Trygghetsdirektivet (2020-KS-55). De att-satser som behandlar trygghetsdialogerna listas här:

att genom dialog med allmänhet och myndigheter, exempelvis polismyndigheten och kommunens säkerhetsenhet, undersöka vad som genom fysiska insatser kan öka tryggheten i bostadsområden,

att i kartsammanhang identifiera offentliga platser som av allmänhet upplevs som mindre trygga samt att lämna förslag på fysiska åtgärder som skulle kunna bidra till en ökad trygghet,

att ge Stadsbyggnadsnämnden och Beredningen för renhållning/VA-, och infrastruktur och trafikfrågor i uppdrag att identifiera trafikmiljöer och grönområden som upplevs som otrygga och därefter redovisa förslag på åtgärder.

Inledning

Det mesta som handlar om trygghet har att göra med mänsklig närvaro. De flesta upplever en ökad trygghet när det finns andra människor i närheten eller en antydning av mänsklig aktivitet. En bebyggd miljö upplevs som tryggare om människor har överblick dvs. möjlighet att se och förutse situationer, liksom möjligheter att välja alternativa vägar. Att röra sig längs en lång fasad utan entréer kan upplevas som otryggare än att gå längs en byggnad med verksamheter och portar mot gatan. Av samma anledning upplevs det tryggare att röra sig längs en hög uppvuxen häck jämfört med att gå vid en hög mur eller ett högt plank som man inte kan se (eller röra sig) igenom. Hur pass trygga vi känner oss styr hur vi rör oss i stadens olika miljöer och våra val av transportmedel. Om en busshållplats upplevs som trygg kan cykeln bli ett alternativ istället för bussen. Om vägen mellan busshållplatsen och bostaden eller arbetet inte känns säker, då kan bilen vara ett föredra. Det ska kännas tryggt att transportera sig med olika transportmedel. Trafiksäkra åtgärder måste även upplevas som trygga, och tydlighet är viktigt i stadsmiljön. Tryggheten kan också främjas med genomtänkta och riktade insatser i den offentliga miljön, (genom till exempel belysning, kameraövervakning, god planering och underhåll av grönområden) åtgärder och tillståndsgivningar som främjar vanliga kommuninvånare, företagares och föreningars närvaro och delaktighet i det offentliga rummet.

Otrygghet är svårt att mäta eftersom det är så mångfacetterat och komplext. Otrygghet kan leda till undvikande av exempelvis utevistelse, rekreation, lek och motion. Det är en större andel kvinnor som känner otrygghet än män och kvinnor och män känner otrygghet inför olika situationer och miljöer. För män är åldersgruppen 75-84 år mest otrygga, medan kvinnor i åldersgruppen 20-24 år och 75-84 år är mest otrygga (BRÅ 2020). Otrygghet kopplas ofta samman med vissa platser. Gemensamma kännetecken för platser som upplevs trygga är att de går att överblicka, ger kontakt med omgivningen, är befolkade, går att orientera sig i, de innehåller både vägar och bebyggelse och de är välskötta. Otrygghetskänslor till särskilda platser skapas av en mängd faktorer, varav vissa är ryktesspridning, sociala sammanhang, erfarenheter och inlärd föreställningar om att vissa platser är farliga, särskilt i mörkret. Det är därmed en kombination av platsens förutsättningar och människor som rör sig i omgivningen som påverkar upplevelsen (Boverket 2010:13).

Vad är trygghet?

"Trygghet är den subjektiva känsla individen upplever och som är kopplad till hur den faktiska risken att bli utsatt för brott och ordningsstörning upplevs. Otrygghet relaterar därmed till rädsla för brott och allmän oro."

(Boverket 2019, 2, S.31-40)

Utomhusmiljöer kan bidra till att skapa möjligheter till både brott och otrygghet. Det är dock inte så enkelt att det endast går att åtgärda den fysiska miljön för att förebygga brott och öka tryggheten, utan det handlar också om aktiviteter och mänsklig närvaro. Det är flera olika intressen som vägs mot varandra i stadsplaneringen. Trygghetsskapande åtgärder är ett av dessa intressen som viktas mot de andra. Det är ofta de mest trygga områdena som också upplevs som minst attraktiva som exempelvis helt öppna platser. För att öka tryggheten behövs rätt åtgärd på rätt plats, varje plats har sina unika förutsättningar och utmaningar, vilket kräver en kombination av praktisk erfarenhet, lokalkännedom och teoretisk kunskap (Boverket 2019, 2: 31-40). För att ta fram innehållet i det här dokumentet har således samverkan mellan Säkerhetsenheten, polis och Stadsbyggnadsförvaltningen skett. Polisens och Säkerhetsenhetens synpunkter har arbetats in i dokumentet.

Innehållsförteckning

Bakgrund	2
Inledning	3
Digital trygghetsvandring	5
Deltagande	5
Nedskräpning och skadegörelse	7
Nedskräpning och skadegörelse i Staffanstorps kommun	7
Åtgärder	8
Belysning	8
Belysning i Staffanstorps kommun	8
Belysning längs gång- och cykelstråk	9
Belysning i Tunnlar	9
Belysning i parker	10
Åtgärder	10
Växtlighet och naturmiljö	11
Naturmiljön i Staffanstorps kommun	11
Uppväxt och skymmande växtlighet	11
Skötsel	12
Goda exempel	12
Åtgärder	12
Trafik	13
Trafikmiljön i Staffanstorps kommun	13
Hastigheter	14
Trafikmängder och framkomlighet	15
Skydd sikt och felparkering	15
Övrigt	15
Åtgärder	15
Otrygga och trygga platser	16
Otrygga och trygga platser i Staffanstorps kommun	16
Människor	17
Utformning av staden	17
Åtgärder	18
Polisiära frågor	18
Slutsats	19
Referenser	20

Digital trygghetsvandring

Som en del av Staffanstorps kommuns trygghetsarbete genomfördes i maj/juni 2021 en digital trygghetsvandring med invånare i kommunen. Synpunkter lämnades i en digital karta och det var upp till varje deltagare om de ville genomföra en egen vandring eller sitta hemma och lämna synpunkter på platser de redan känner till.

Vandringen kommunicerades till allmänheten via den lokala tidningen och på kommunens hemsida. Särskilda kommunikationsåtgärder, exempelvis information i skolans informationsplattform och presentation av vandringen till lokala företagare, genomfördes för att nå identifierade viktiga målgrupper. Dessa målgrupper var barn och unga, äldre 65+ och företagare i Staffanstorps kommun.

Trygghetsmätning

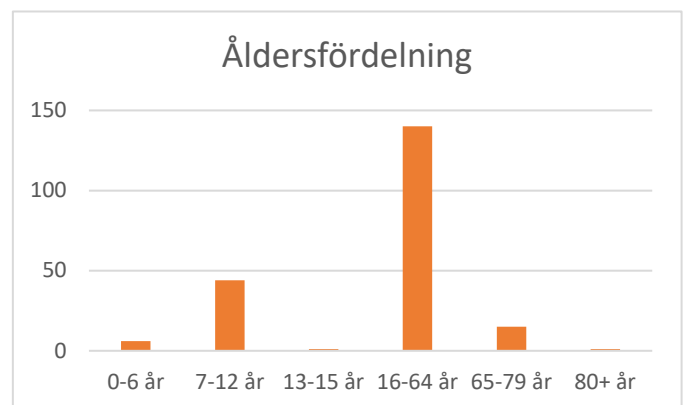
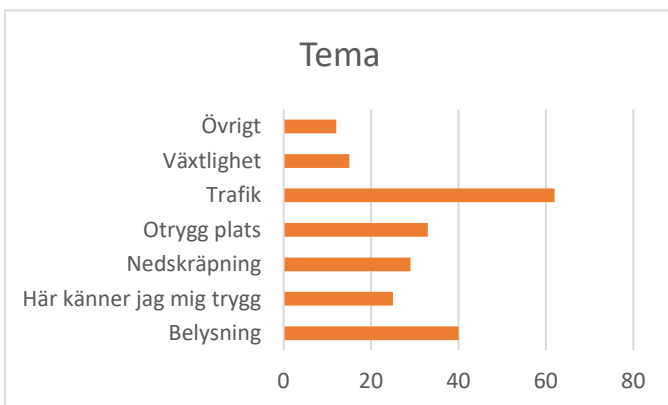
I kommunens trygghetsmätning känner invånarna främst otrygghet för att röra sig ute ensam sent på kvällen, att åka buss eller tåg samt oro för inbrott i bostaden.

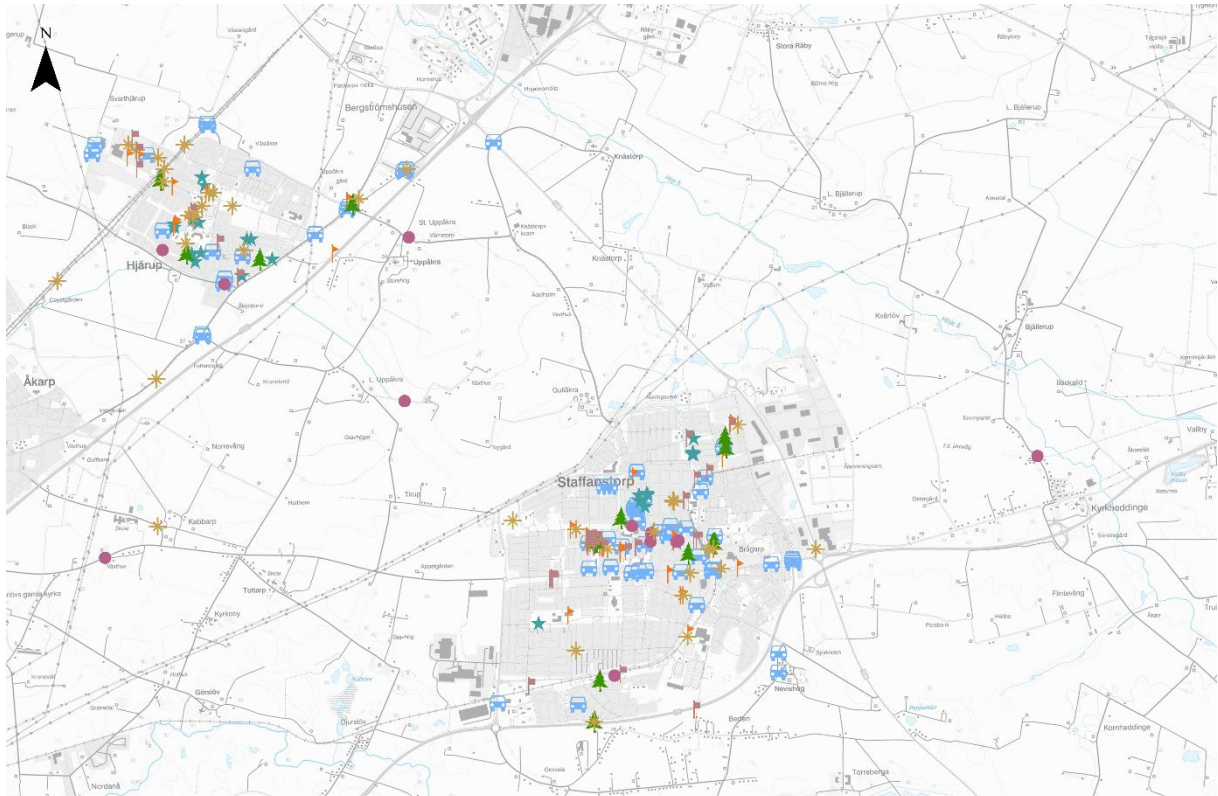
(Polismyndigheten, Trygghetsmätning för 2020)

I dokumentet har ett särskilt fokus lagts på plaster som fått många kommentarer. Under varje tema beskrivs platser där synpunkter har varit särskilt förekommande.

Deltagande

Totalt inkom 230 kommentarer, dock användes endast 216 används i analysen, eftersom det inkom vissa kommentarer uppfattades som oseriösa eller att de berörde en annan kommun. Det var ett relativt jämnt deltagande mellan kvinnor och män, med något fler kvinnor som deltog. Det var framförallt åldersgruppen 16-64 år som deltog och därefter åldersgruppen 7-12 år. Trots informationen till skolorna deltog få 13-15 åringar. Likaså riktades information till 65-79 åringar men även där var intresset svagt. De flest kommenterade kategorierna var trafik och belysning, följt av otrygg plats som innebär markering av en viss plats som upplevs som otrygg. Övriga kategorier; växtlighet, nedskräpning, här känner jag mig trygg och övrigt, fick också en hel del kommentarer. Kategorin övrigt har bakats in i de andra kategorierna.

- ▬ Nedskräpning
- Övrigt
- 🚌 Trafik
- ★ Trygg plats
- ★ Belysning
- 🌲 Växtlighet
- ▬ Otrygg plats

Nedskräpning och skadegörelse

Nedskräpning är ett accelererande problem på platser som berörs. Miljöer som är nedgångna, skräpiga och upplevs misskötta tenderar att skapa än mer nedskräpning från människor som vistas där. Nedskräpning i staden kan vara skadligt för såväl människor, djur och natur. En glasflaska som kastas bort i den offentliga miljön medför risk att skära sig, plast som fastnar i magen på djur leder till en plågsam död, matrester i sig behöver inte vara skadligt, men lockar till sig olika sorters skadedjur som vi gärna vill hålla borta från den offentliga miljön. En plats som upplevs misskött, övergiven och skräpig skapar enligt Statistiska centralbyrån mer otrygghet än platser där det är rent och prydligt (SCB, 2014). Nedskräpning är därför en viktig fråga för Staffanstorps kommun. Precis som nedskräpning bidrar klotter och skadegörelse till att en plats ser ovårdad och övergiven ut, vilket i sin tur leder till ökad otrygghet (Stockholm stad, 2021: 7-8). Nedskräpning är olagligt och från den 1 januari 2022 är även ringa nedskräpning förenat med böter.

Trygghetsmätning

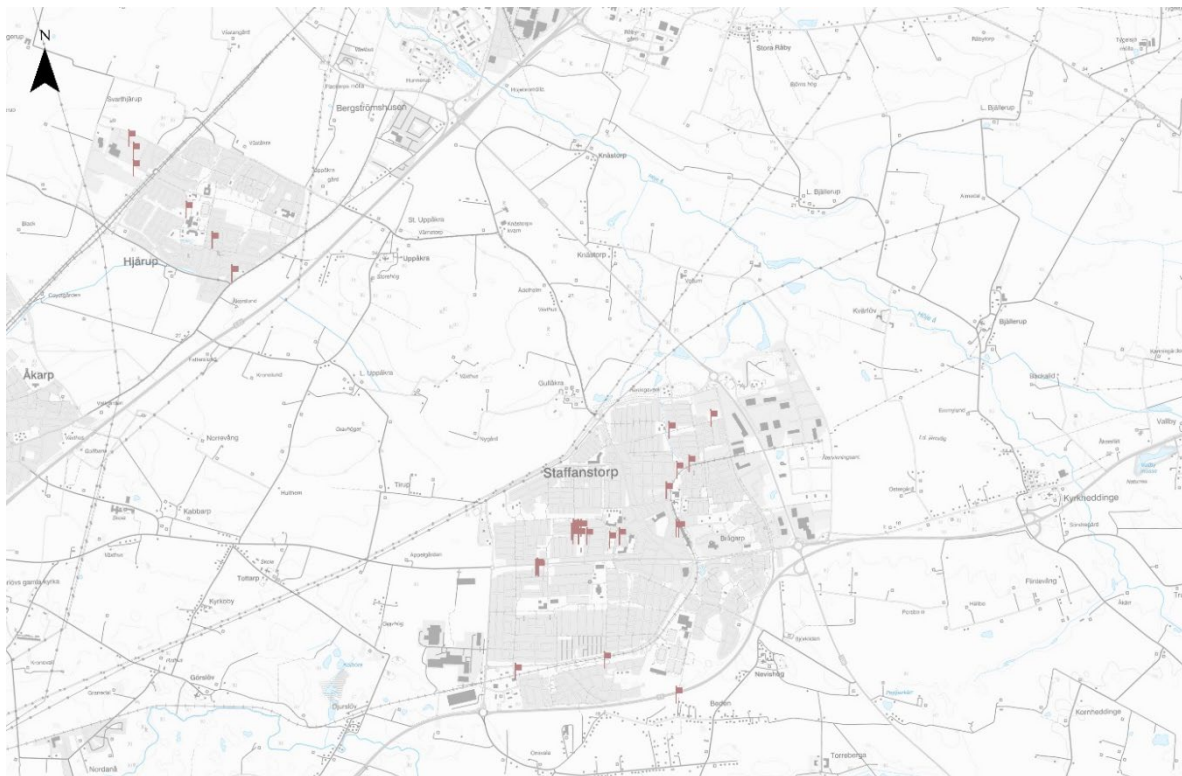
I kommunens trygghetsmätning förekommer också nedskräpning som ett problem som behöver åtgärdas.

(Polismyndigheten, trygghetsmätning för 2020)

Nedskräpning och skadegörelse i Staffanstorp

Av inkomna synpunkter var ca 13 % riktade mot nedskräpning i Staffanstorps kommun. Synpunkterna förekom endast i kommunens två största tätorter, Staffanstorp och Hjärup, med en majoritet av synpunkter i den första. Platser som upplevs särskilt skräpiga är Roos park, längs Järnvägsgatan och järnvägsspåret genom Staffanstorp och kring återvinningscentralen vid Domsagovägen. I Hjärup återfinns majoriteten av kommentarer inom och kring industriområdet nordväst om Jakriborg.

Synpunkter om skadegörelse var inte vanligt förekommande bland inkomna åtgärder. De synpunkter som inkom pekade ut klotter i kommunens tunnlar som problematiskt.

🚩 Nedskräpning

Åtgärder

För att komma till rätta med nedskräpning är det viktigt att frågan prioriteras ekonomiskt och att det avsätts medel för riktade insatser som motverkar nedskräpningen. Eftersom "skräp föder skräp" är det viktigt att i ett tidigt skede rikta renhållningsinsatser mot platser där många människor rör sig och mängden skräp är stor. Av inkomna kommentarer finns dock en uppdelning mellan nedskräpning på kommunens mark och andra aktörers mark. Det krävs därför en gemensam ansträngning för att på kommunnivå kunna motverka nedskräpning och den otrygghet som skräpet betingar. Att det finns ett personligt ansvar är också viktigt att konstatera. Varje individ har ett ansvar att inte skräpa ned. Nedskräpning förekommer främst bland unga människor varför det är särskilt angeläget att kommunens ungdomar blir medvetna om nedskräpningens effekter (SYSAV, 2021). Följande åtgärder föreslås för att minska nedskräpning i Staffanstorps kommun:

Åtgärder för nedskräpning

- Identifiera och rikta särskilda skötselinsatser där nedskräpning upplevs värst, ex Roos park
- Samverka med polis och andra privata aktörer för att motverka nedskräpning
- Skapa riktlinjer med krav på hur privata aktörer ska motverka nedskräpning på egen fastighet
- Kommunicera den negativa påverkan som nedskräpning får på kommunen och dess invånare
- Kommunicera individens ansvar att inte skräpa ned
- Se över och komplettera med offentliga papperskorgar i viktiga stråk och där många människor rör sig, bland annat i kommunens grönområden och parker
- Arrangera skräpplockardagar för skolor och förskolor för att öka medvetenhet
- Aktivt sanera och förebygga skadegörelse, exempelvis klotter

Belysning

I Sverige ligger stad och landsbygd i mörker stora delar av året, otrygghet på grund av mörker kan i värsta fall leda till svårigheter och undvikanden att nyttja utomhusmiljöer och målpunkter under stora delar av dygnet vintertid. Otryggheten bottenar i att möjligheten till kontroll blir sämre när omgivningen blir svårare att uppfatta, vilket skapar rädslor. Belysning gör att miljöer och människor syns tydligare och kan fungera avskräckande för ev gärningspersoner. Det finns också en större otrygghetskänsla kopplad till belysningsfrågan hos kvinnor än hos män. Enligt Brottsförebyggande rådet (BRÅ, 2021) kan belysning förebygga brott och öka tryggheten hos platser med hög brottslighet och för platser som används nattetid. Det finns inte samma forskningsstöd för brottsförebyggande belysning i andra sammanhang (Boverket 2010: 69-85, BRÅ 2021). All belysning är dock inte nödvändigtvis trygg och bra belysning, fel använt kan en alltför skarp belysning i stället öka otryggheten genom att blända eller exponera, vilket i stället skapar utsatthet och svårigheter att uppfatta omgivningen. Genom att rikta ljuset på rätt sätt och återge omgivningens färger kan den upplevda tryggheten öka, exempelvis genom att belysa växtlighet längs gångstråk (Boverket 2019,1).

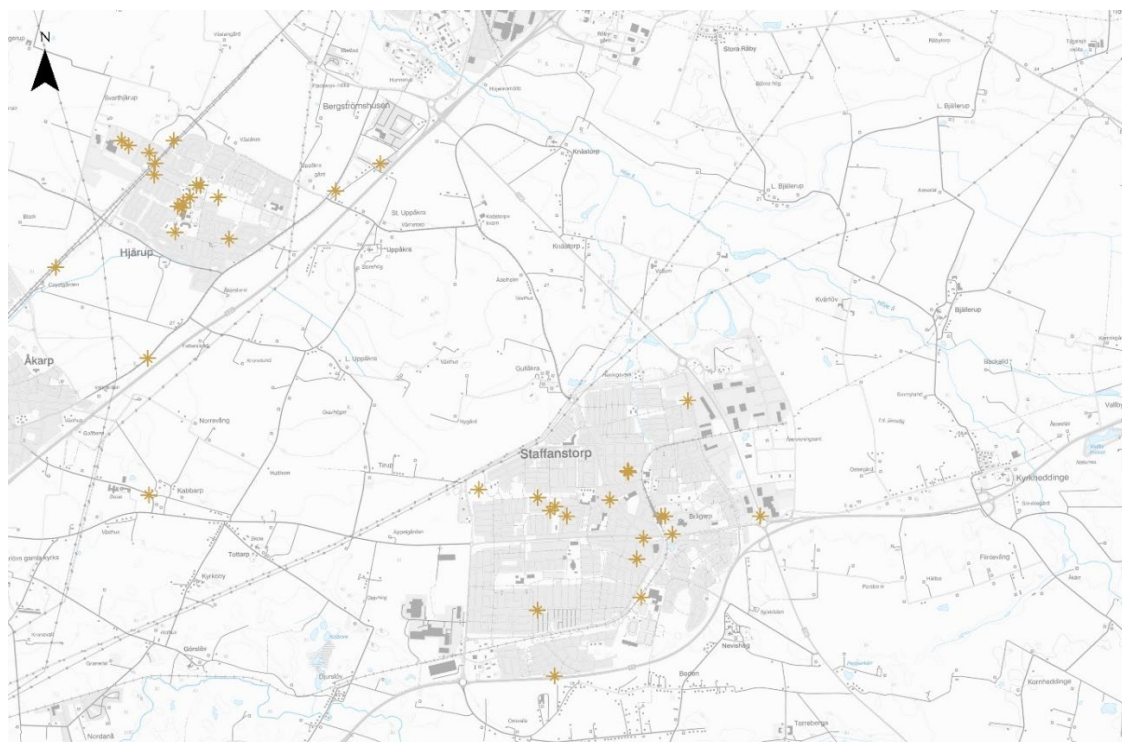
Belysning i Staffanstorps kommun

I den digitala trygghetsvandringen var belysning den näst mest kommenterade kategorin. Det saknas belysning eller upplevs som för lite/felaktig belysning vid utpekade platser. Många vittnar om att det skapar ett mörker och minskad överblickbarhet som upplevs som otryggt. Det är framför allt i tätorterna som belysning saknas, men även längs gång- och cykelstråk mellan tätorterna; mellan Åkarp och Staffanstorp och mellan Åkarp och Lund. Det handlar mestadels om platser och sträckor där oskyddade trafikanter (gång och cykel) rör sig. I Hjärup är det framför allt ytorna kring Hjärupslundsskolan, parker och industriområden som otrygghet till följd av avsaknad av belysning upplevs. I Staffanstorps tätort är det framför allt gång- och cykeltunnlar, cykelstråk och parker som

upplevs som otrygga, men även Torget upplevs som otryggt pga. belysningen. Mellan tätorterna är det Gamla Lundavägen, banvallen och Kabbarp svägen som saknar god belysning.

★ Belysning

Belysning längs gång- och cykelstråk

I Hjärup finns det flera Gång och cykel-sträckor som upplevs otrygga till följd av undermålig eller felaktig belysning. Det handlar om Stationsstigen i Hjärup och gång- och cykelvägen mot Jöns väg. Längs gång- och cykelstråk rör sig oskyddade trafikanter i relativt låg hastighet och ofta utan skydd mot omvärlden. Människor känner sig ofta otrygga oskyddade. Framförallt gäller det för gående kvinnor, som ofta känner sig utsatta till fots. Under årets mörka månader och under kvälls- och nattid har det artificiella ljuset en viktig uppgift. Det behövs högre krav vid detaljutformningen av ljussättningen där människor rör sig till fots eller cyklar för att skapa mer attraktiva gång- och cykelstråk som upplevs som trygga. Här är det viktigt att varken ha för starkt eller svagt ljus för att anpassa ljuset till omgivningen och inte blända eller exponera. Det går även att både öka säkerheten och tryggheten med hjälp av belysning som visar vilket trafikslag som är prioriterat. Det behövs en annan slags ljussättning för stråk där människor rör sig till fots och cykel jämfört med bilder (Boverket 2010: 69-85).

Belysning i Tunnlar

I både Staffanstorp och Hjärup förekommer otrygghet på grund av avsaknad eller felaktig belysning i gång- och cykeltunnlar. Specifika platser som nämns som problematiska är tunneln mellan Dragonvägen och Hagalid/Vikhem liksom även tunneln i Hjärup mot Ljungs handel. När det gäller gång- och cykeltunnlar så kan belysningen i själva tunneln vara allt för stark. Det skapar en stor kontrast mot omgivningen och ett sämre mörkerseende hos människorna som rör sig där, vilket gör att omgivningen i stället upplevs som väldigt mörk (Boverket 2010: 69-85).

Belysning i parker

En stor del av de inkomna synpunkterna handlar om belysning i förhållande till grönområden och parker. I Hjärup behandlar synpunkterna grönområdet kring Gamla IP, Hjäruks park och området kring Hjäruplundsskolan. I Staffanstorp ligger fokus på Glasförgyllaren, Roos park, Prästaparken, Åttans idrottsplats och Sockerbruksområdets grönområden. Forskning pekar på att parker och grönområden ofta upplevs som otrygga trots god belysning. Likaså här handlar det om årets mörka månader och timmar. En välanvänd och trygg park under dagtid kan förvandlas till en hotfull och obehaglig miljö under kvällstid (Boverket 2010: 69-85).

Åtgärder

Åtgärder för tryggare belysnings föreslås och genomförs med stöd av Staffanstorps kommun belysningsplan. Det finns väl utvecklade metoder för att planera våra offentliga platser och stråk i ljusa miljöer, men det finns inte lika välutvecklade metoder för planering i mörka miljöer. Belysning skulle kunna lyftas in som en parameter i den ordinarie planeringsprocessen (Boverket 2010: 69-85). Det går att arbeta med trygghetsskapande belysning för att öka känslan av trygghet. Vid särskilt utsatta platser kan belysningen ses över för att på ett bättre sätt skapa en platsanpassad ljusmiljö. Detta kan göras genom ett kontinuerligt arbete med uppföljning där viktiga mörka stråk lokaliseras och åtgärder föreslås.

För grönområden och parker krävs olika angreppssätt. Det är inte alla delar av staden som behöver samma nivå av ljus, utan beroende på användning så kan belysningen anpassas. Värden kan gå förlorade om vissa platser belyses för starkt. Det är dock viktigt att det finns väl upplysta huvudstråk för att skapa trygga alternativa vägar om parkmiljöernas belysning inte upplevs tillräcklig (Boverket 2010: 69-85). Dock kan avsaknad av belysning vara en katalysator för kriminell verksamhet på en specifik plats, vilket är viktigt att motverka.

Parker och grönområden som måste användas och som har formen av stadsparker kan belysas mer platsspecifikt för att undvika konventionell belysning som lätt bländar och exponerar. Ljuset skall möjliggöra att mötande ansikten syns. Ett svagt ljus kan användas för att inte skapa för stora kontraster. Istället kan omgivningen ljussättas och framhävas genom att belysa växter, träd och vertikala ytor. Dessa åtgärder gäller även för gång- och cykeltunnlar och för gång- och cykelstråk som berörs av liknande problematik med bländning och exponering. Genom att belysa omgivande element i stället för själva stråket så ökar tryggheten samtidigt som estetiska värden och attraktivitet tillförs platserna och stråken. För cykelstråk behövs dock denna belysning kompletteras med trafiksäker belysning. Arkitektoniska landmärken som byggnader, broar och anläggningar kan också ljussättas för att öka tryggheten och skapa bättre orientering. Genom att använda sig av trygghetsskapande belysning skulle fler människor kunna använda de otrygga miljöerna och därmed kan miljöerna bli än mer trygga med hjälp av närvaron av en större andel människor (Boverket 2010: 69-85). Exempel på åtgärder utifrån belysningsplanen presenteras nedan:

Åtgärder för trygg belysning

- Ljussätt landmärken för bättre orientering
- Ljussätt omgivningen för att skapa bättre mörkerseende
- Belysningen skall göra att ansikten och detaljer uppfattas
- Belysningen ska inte blända eller skapa stora kontraster
- Belysningen skall bidra till en plats attraktivitet och användning
- Vissa platser ska medvetet få vara mörka (exempelvis parker och naturmiljöer) – Viktigt med alternativa upplysta stråk
- Uppdaterad belysning ska vara av samma karaktär som övrig anläggning för att skapa enhetliga stråk och platsbildningar

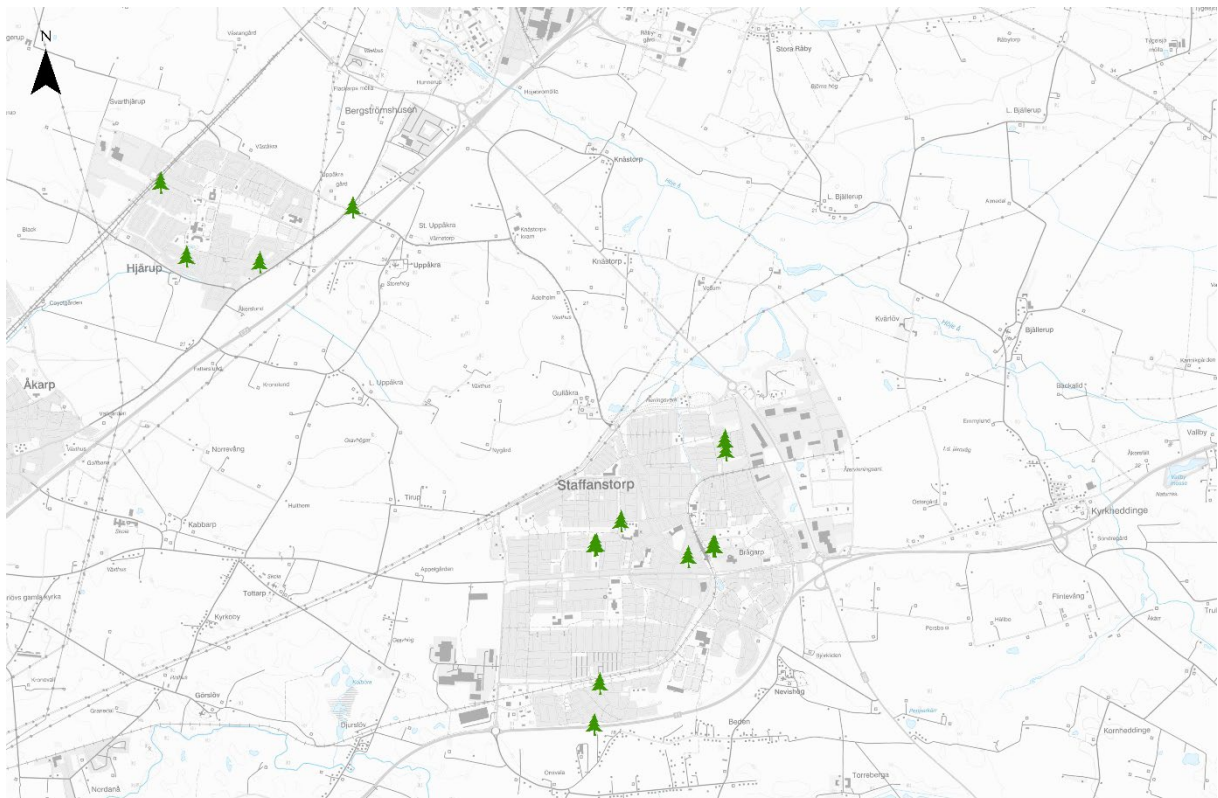

Växtlighet och naturmiljö

Parker och naturmiljöer är viktiga inslag i städer och bidrar till invånarnas välbefinnande, rekreation och trygghet. Avsaknad av trygga parker och naturmiljöer leder till att människors möjlighet att röra sig i närmiljön och leva hälsosamma liv begränsas. Eftersom alla människor upplever naturmiljöer och parker olika beroende på bland annat social gruppering, kön och ålder finns det inget exakt svar på hur en trygg naturmiljö ser ut (Gunnarsson et.al. 2012: 9). Variation i årstider spelar också stor roll för hur trygga naturmiljöer upplevs då exempelvis den grönskande och ljusa parken som upplevs lugnande och full av liv under sommarhalvåret, blir ödslig och mörk under vintern (Boverket 2010: 40). Närvaron av människor i parken kan vara just det som får individen att känna sig otrygg. Ett igenväxt buskage som kan se ovärdat ut kan vara en utmärkt plats för barns lek eller är ett avskärmat rum för ungdomar som vill få en lugn stund.

Naturmiljön i Staffanstorps kommun

I den digitala trygghetsvandringen var 7 % av de inkomna synpunkterna riktade mot växtlighet. Samtliga kommentarer återfanns på platser i Hjärup och Staffanstorp. Synpunkter i Hjärup fanns bland annat längs Banvallsvägen, Hjärupsvägen, Gamla Lundavägen och i Skånebyn. I Staffanstorp inkom flest kommentarer angående Sockerbruksparken och Roos park. Många av inkomna synpunkter var positiva. Synpunkter om Växtlighet har delats in i följande teman, *Uppväxt och skymmande växtlighet*, *Skötsel* samt *Goda exempel*.

 Växtlighet

Uppväxt och skymmande växtlighet

Synpunkter om uppväxt och skymmande växtlighet var dubbelt så många i Hjärup som i Staffanstorps tätort. Gemensamt för majoriteten av synpunkterna var att växtligheten har negativ inverkan på infrastrukturen. Det gäller såväl sikt i korsningar som möjligheten att se trafikreglerade skyltar. Det finns inget tydligt mönster avseende platser där uppväxt växtlighet skulle betinga särskilt mycket

otrygghet. Det går dock att skönja att uppvuxen och skymmande växtlighet vid vägar framför allt upplevs otryggt på mindre lokalgator i kommunens två största tätorter. Ingen av kommentarerna om uppväxt eller skymmande växtlighet återfanns i någon av kommunens parker.

Möjlighet till överblickbarhet gör stråk orienterbara vilket ger individen möjlighet att ändra riktning om otrygghet skulle infinna sig. Överblick är också viktigt i trafiken där skymmande växtlighet medför dålig sikt, vilket leder till mer risker i trafiken och därav sämre trafiksäkerhet och trygghet. Att sköta växtlighet i och kring vägområdet i tätorterna är ett delat ansvar mellan Staffanstorps kommun (på allmänna ytor) och enskilda fastighetsägare.

Skötsel

Synpunkter om skötsel av växtlighet återfanns endast i Borggårdsområdet i Staffanstorps tätort. Att en plats ser omhändertagen och välvårdad ut har generellt en positiv effekt på den upplevda tryggheten (Gunnarsson, et.al. 2012: 8). Vegetation som tillåts växa helt fritt kan ge ett intryck av undermålig skötsel och oordning och därav skapa otrygghet. Vad som anses välvårdat är dock ingen självklarhet då olika naturområden i staden har olika funktion. På en fotbollsplan finns förväntan på en lågt klippt gräsmatta och ingen övrig växtlighet. I en naturpark förväntas ängsmark, mer friväxande växtlighet och att skötseln sker mindre frekvent. Det är därför viktigt att grönskan planeras och utformas så det blir tydligt för boende vilka typ av naturmiljö som kommunen vill ha på olika platser. Då kan boende i Staffanstorps kommun göra aktiva val och besöka de platser som bäst möter önskemålen för olika aktiviteter. Det är även viktigt att drift och skötsel utförs så att kvaliteten på naturområden och parker möter såväl kommunens som boendes förväntningar.

Goda exempel

Ungefär 40 % av inkomna synpunkter om växtlighet gav positiv feedback om befintliga parker i Staffanstorps kommun. Dessa parker var Roos park, Sockerbruksparken och Parken norr om Vikhem, vilka alla är belägna i Staffanstorps tätort. Framför allt Roos park och Sockerbruksparken upplevdes som mysiga och fina av kommunens invånare. Intressant är att flertalet inkomna synpunkter under andra teman anser att Roos park samtidigt är otrygg, vilket sätter fingret på hur olika människor upplever grönområden och parker på olika sätt under olika tider på dygnet och året.

Åtgärder

Eftersom det är svårt att anpassa naturmiljöer till varje människans önskemål är det viktigt att se över om det finns möjliga alternativ. Är parken del av ett stråk som upplevs otryggt efter mörkrets inbrott så är det viktigt att det finns alternativa vägar runt parken som är upplysta och upplevs trygga. Detta för att förhindra att klippa ner stora delar av parken som skapar andra värden för invånarna. Att kommunicera syfte och funktion hos ett naturområde är också viktigt eftersom det ställs olika krav på olika naturmiljöer i staden.

Likt andra urbana miljöer är överskådlighet och känslan av kontroll en viktig faktor för att känna sig trygg i grönområden och parker. Överskådlighet och kontroll skapas genom att växtligheten sköts om och tillåts vara genomsläpplig för att skapa god överblick. Att röja växtlighet är en metod för att öka insynen och översyn på olika offentliga platser. Att välja lämplig röjningsmetod är dock viktig för att säkerställa trygghet och ekonomi, samtidigt som grönskans positiva värden bibehålls i så stor utsträckning som möjligt (Gunnarsson et.al. 2012: 9). Genom att identifiera lämplig beskärning av växtlighet sänks kostnader samtidigt som tryggheten ökar men bibehåller grönskans positiva värden (Boverket 2019,2: 60-61). Denna metod kanske lämpar sig bättre för växtlighet invid vägar än i parker, där grönskan ska få breda ut sig och få ta plats för att bidra med rekreativa värden.

Åtgärder för trygga och attraktiva stads, natur- och parkmiljöer

- Aktiv drift för att hålla gångar, stigar och cykelvägar fria från växtlighet
- Identifiera och kommunicera upplysta stråk som kan användas där parkstråk upplevs otrygga
- Utveckla befintliga skötselplaner med önskvärd standard och skötselnivå på kommunens olika grönområden
- Planera grönska så den tillmötesgår olika behov
- Möjliggör för många olika aktiviteter och arbeta aktivt med att aktivera människor i kommunens olika grönområden, exempelvis markera upp en löpslinga kring Roos park och Göingestråket
- Integrerar grönområden med omgivande miljöer
- Använda försköning som ett verktyg för att integrera mer grönska och offentlig konst i stadsmiljön och därav skapa attraktivare och tryggare miljöer

Trafik

Det finns en skillnad mellan trafiksäkerhet och trygghet i trafiken (Boverket, 2010: 55), och de går inte alltid hand i hand. Trafiksäkerhet handlar om att ingen ska skadas eller förolyckas i trafiken och trygghet handlar mer om känslan att visats i gaturummet och vilka risker som kan finnas. Hur tryggt trafiksystemet upplevs påverkas dels av trafiken som sådan, dels av andra människor som på något vis rör sig i trafiken. Otrygghet i trafiksystemet påverkar människors beteende och kan medföra avståndstagande från att röra sig i offentliga miljöer som torg, parker och gator. Avsaknad av en trygg trafikmiljö påverkar också val av färdmedel och gör att människor reser på andra sätt än förstahandsvalet. Upplevd otrygghet påverkar olika grupper på olika sätt varför otrygghet i trafikmiljön skapar ojämlika möjligheter för människor att transportera sig (Trafikverket, SKR & Boverket, 2015: 33-35).

I en trygg trafikmiljö kan människor själv välja hur de vill resa, oavsett vem du är eller tid på dygnet. En trygg trafikmiljö bidrar till människors rörelse, vilket skapar bättre förutsättningar att arbeta, rekreera och delta i sociala aktiviteter och är därför en förutsättning för välmående. En trygg trafikmiljö har hastigheter anpassade efter gatans utformning och olika trafikanttyper vilket bidrar till god framkomlighet för alla färdmedel samtidigt som kollisionsrisken för oskyddade trafikanter betydande liten.

Eftersom trygghet och trafiksäkerhet inte alltid går hand i hand genomförs åtgärder, vars syfte är att öka tryggheten, som har negativ effekt på den faktiska olycksrisken. En upphöjd passage som säkrar bilisten hastighet kan upplevas trygg men avsaknad av väjningsplikt från bilisten gör att den gående lider större olycksrisk.

Trafikmiljön i Staffanstorps kommun

I Staffanstorps kommuns digitala trygghetsvandring var synpunkter om trafikmiljön de främst förekommande och utgjorde cirka 29 % av samtliga kommentarer. Trafikkommentarerna har relativt liten geografisk spridning i kommunen och är huvudsakligen koncentrerade till de två största tätorterna, Staffanstorp och Hjärup. I Hjärup finns flest synpunkter i anslutning till Gamla Lundavägen och dess korsningspunkter. I Staffanstorp är Malmövägen och Nordstrands väg de platser där flest upplever otrygga trafikmiljöer. Huvudsakligen kan synpunkterna tematiseras enligt följande, *Höga hastigheter, stora trafikmängder och begränsad framkomlighet samt skydd sikt och felparkering.*

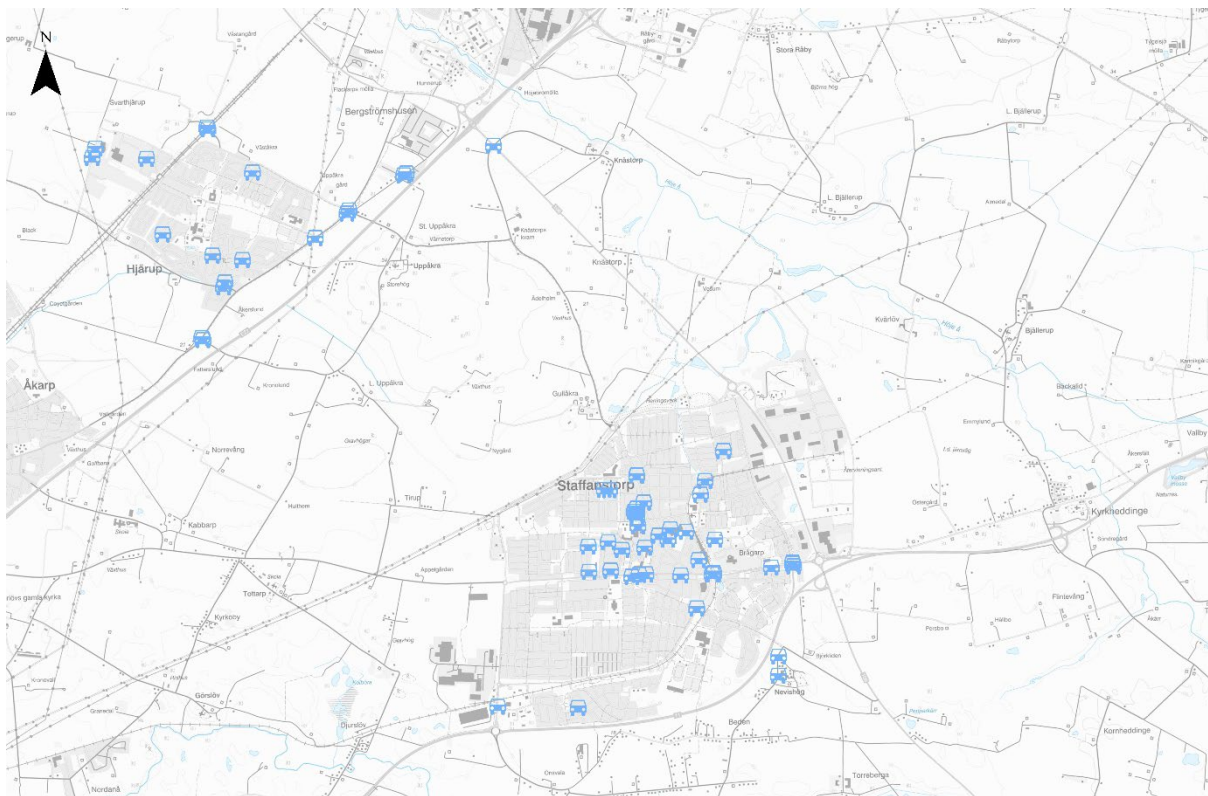
Trygghetsmätning

I kommunens trygghetsmätning upplevs buskörning och fortkörning som problem som behöver åtgärdas.

(Polismyndigheten, trygghetsmätning för 2020)

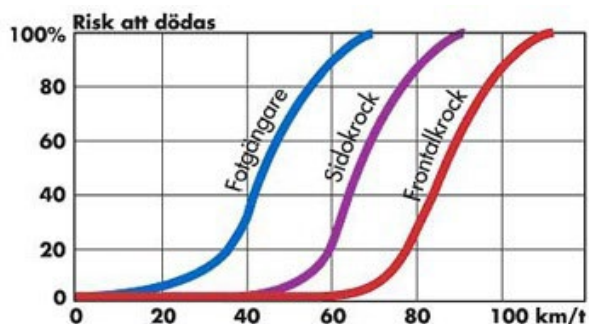
 Trafik

Hastigheter

Synpunkter om höga hastigheter förekommer främst på lokalvägnätet i Staffanstorps och Hjärup vilket tyder på att hastighetsöverträdelser upplevs ha större inverkan på tryggheten på små gator med mindre trafik än på det högt trafikerade huvudvägnätet. I Staffanstorps tätort upplevs hastigheterna höga på bland annat Skånevägen, Blekingevägen, Albovägen, Nordstrands väg och Skråvägen. I Hjärup upplevs hastigheterna höga på bland annat; Allévägen, Västerled och Klockaregårdsvägen.

Höga hastighet påverkar av förklarliga skäl tryggheten i trafikmiljön då den ökar risken att trafikanter kolliderar och ökar krockvåldet om en kollision skulle inträffa. Den ökade risken för kollision härleds till att högre hastigheter har längre stoppsträcka. En bil som färdas i 30 km/h hinner stanna för ett hinder på cirka 12 meter. En bilist som kör 50 km/h på samma sträcka har inte hunnit börja bromsa innan kollisionen inträffat (NTF, u.å). Sannolikheten att en fotgängare dör vid kollision med bilist som färdas i 80 km/h är nästan 100 %. Risken att förolyckas vid en kollision mellan fotgängare och bilist som färdas i 30 km/h är runt 10 % (se figur).

Synpunkter om hög hastigheter påvisar att Staffanstorpsborna känner sig otrygga på platser där hastigheterna inte upplevs vara lämpliga utifrån vägens utformning. Enligt VGU (2021: 216) är det viktigt att skyltad hastighet anpassas efter gatans utformning och svårighetsgrad. Vid hög svårighetsgrad, dvs många utfarter, dålig sikt och många passager ska hastigheten vara låg för att säkerställa trafiksäkerheten i gatumiljön.

Krockvåldskruva – Riska för dödsolycka vid kollision i olika hastigheter – Ur rapporten "Rätt fart i staden".

Trafikmängder och framkomlighet

Synpunkter om att stora mängder trafik påverkar tryggheten återfinns huvudsakligen på Malmövägen i Staffanstorp, men förekommer också på ett antal lokalgator i kommunen. I Hjärup anses trafikmängderna höga i korsningen Klockaregårdsvägen/Lommavägen och på Jöns väg. I Staffanstorp upplevs stora trafikmängder vara problematiskt i korsningen Malmövägen/Industrivägen, Malmövägen/Knutsborg och Malmövägen/Järnvägsgatan. Utöver nämnda korsningspunkter upplevs också trafikmängderna vara problematiskt på Mimers väg i anslutning till Balderskolan.

Mängden trafik på en väg eller gata behöver inte i sig vara problematisk men stora flöden trafik i kombination med andra trafiksäkerhetsbegränsande element, så som dålig belysning, stora mängder utfarer och antalet passager skapar en mer komplex gatumiljö vilket ökar risken för olyckor (VGU, 2021: 29 & 39). Mängden trafik är också ett problem om Infrastrukturen mätas och det uppstår kapacitetsbrist vilket får negativ effekt på såväl människor som miljö (Trafikverket, 2012: 6-7). När kapaciteten begränsas ökar risken för chanskörning och därav kollision.

Skymd sikt och felparkering

Synpunkter som dålig sikt är främst förekommande i och kring Hjärups tätort och berör främst siktförhållande mellan cyklister – bilister och cyklister – cyklister. Synpunkter om dåliga siktförhållanden i och kring Hjärup återfinns huvudsakligen i korsningspunkter längs Trafikverkets cykelväg vid Lundavägen och i cykelstråket mellan Trastvägen och Åttevägen. I Staffanstorp anses sikten skymd vid gång- och cykelpassagen strax innan korsningen Brågarpsvägen – Järnvägsgatan samt i korsningen Genvägen, Lundavägen och Lagerlöfs väg.

Felparkerade bilar upplevs vara ett problem på Nordstrands väg i Staffanstorp. De felparkerade bilarna medför dels bristande framkomlighet för gående och cyklister, dels begränsad framkomlighet för utrycknings- och renhållningsfordon. Parkerade fordon kan också vara ett verkligt trafiksäkerhetsproblem om sikten skymms så att oskyddade trafikanter blir svårare att upptäcka. VGU (2021: 145) rekommenderar att linjeföring och därav sikt på mindre gator med trafik i båda riktningar ska vara minst dubbel stoppsikt (båda fordonen ska hinna stanna). Växter och plank som är höga i sikttriangeln leder till att bilister har få möjligheter att se korsande trafik. Att inte kunna se inkommande korsande trafik bidrar av naturliga skäl till ökad otrygghet och minskad trafiksäkerhet.

Övrigt

Övriga synpunkter återfinns i både Staffanstorp och Hjärup. Synpunkterna rör bland annat motorfordon på gång- och cykelvägar och parker, trottoarcyklning, önskan om att behålla cirkulationen i korsningen Lundavägen/ Gamla Uppåkravägen/ Väståkravägen och avsaknad av skylt och reglering.

Åtgärder

Åtgärder för ökad trygghet i trafikmiljön föreslås och genomförs med stöd av Trafik- och mobilitetsstrategi för Staffanstorps kommun. I strategin är trygghet i gatumiljön ett fokusområde som ska genomsyra all kommunens trafikplanering. Mängden trafik och trafikanters beteende påverkas av en rad faktorer varför det inte är självklart att riktade åtgärder via exempelvis gupp får bäst effekt på trafiksäkerhet och tryggheten i stadsmiljön. Att skapa bättre förutsättningar för kollektivtrafik, gående och cyklister så att fler använder aktiva färdmedel kan gör att färre bilister finns i trafiken och därav ökar trafiksäkerheten. I detta avseende är också informationsåtgärder viktiga där det tydligt framgår vilka möjliga alternativ för transport som finns att tillgå. Om fler vet att det finns bra gång- och cykelvägar kommer också fler gå och cykla.

Om informationsåtgärder ska bli verkningsfulla krävs dock viss kvalitet på infrastrukturen. Om ansträngningar görs för att fler ska gå och cykla till skolan bör också skolvägarna vara säkra och medföra att barn inte kommer till skada. I dessa fall kan fysiska åtgärder eller reglering vara ett gott

komplement till informationsåtgärderna. Det kan handla om att hastighetssäkra passager, måla upp separering mellan gående och cyklister eller förbjuda parkering i miljöer där trafiksäkerheten äventyras om sikten är skymd.

Åtgärder för en trygg trafikmiljö

- Utforma tydliga gaturum där utformning är anpassad efter önskvärd hastighet.
- Fysiska åtgärder i viktiga gång- och cykelstråk för ökad trafiksäkerhet och ett sammanhängande nät för oskyddade trafikanter.
- Jobba för tydliga och ändamålsenliga parkeringsytor.
- Informera fastighetsägare om vikten att följa gällande kommunala riktlinjer i siktriangel.
- Arbeta aktivt för att motverka felparkering som begränsar sikt och framkomlighet.
- Genomför fysiska åtgärder för att tydligare separera gående och cyklister.

Otrygga och trygga platser

Vissa platser kan ha flera aspekter och kvalitéer som bidrar till antingen trygghet eller otrygghet. Det handlar oftast inte enbart om rent fysiska aspekter, utan flera olika parametrar som spelar in. Avsaknad av god belysning, för mycket eller för litet eller ovårdad växtlighet osv. kan bidra till att minska eller öka känslan av trygghet. Det är enkelt att endast fokusera på otrygga platser, men då missar man att lokalisera de platser som faktiskt upplevs som trygga och kan då inte dra lärdom av dessa för att applicera liknande åtgärder för en mindre trygg plats.

Otrygga och trygga platser i Staffanstorps kommun

En stor del av inkomna synpunkter handlar om otrygga platser, men också en hel del om trygga platser. På kartan visas de otrygga platserna som flaggor och de trygga platserna som stjärnor. För de otrygga platserna handlar otryggheten mestadels om brist på belysning, förekomst av tillhåll, ungdomsgång, bus och narkotikahandling. Kommentarer lyfter rädslan för närvaron av människor i grupp, samtidigt som det också upplevs som otryggt med folktomma platser. Otrygga platser som pekas ut är Bråhögsplassen, Balders hage vissa tider på dygnet, Hjäruplundsskolan, industriområdet norr om Jakriborg i Hjärupe och en gångtunnel i Hjärupe. För Borggårdsområdet och området kring och i Roos park upplevs det att narkotikabruk- och handel förekommer.

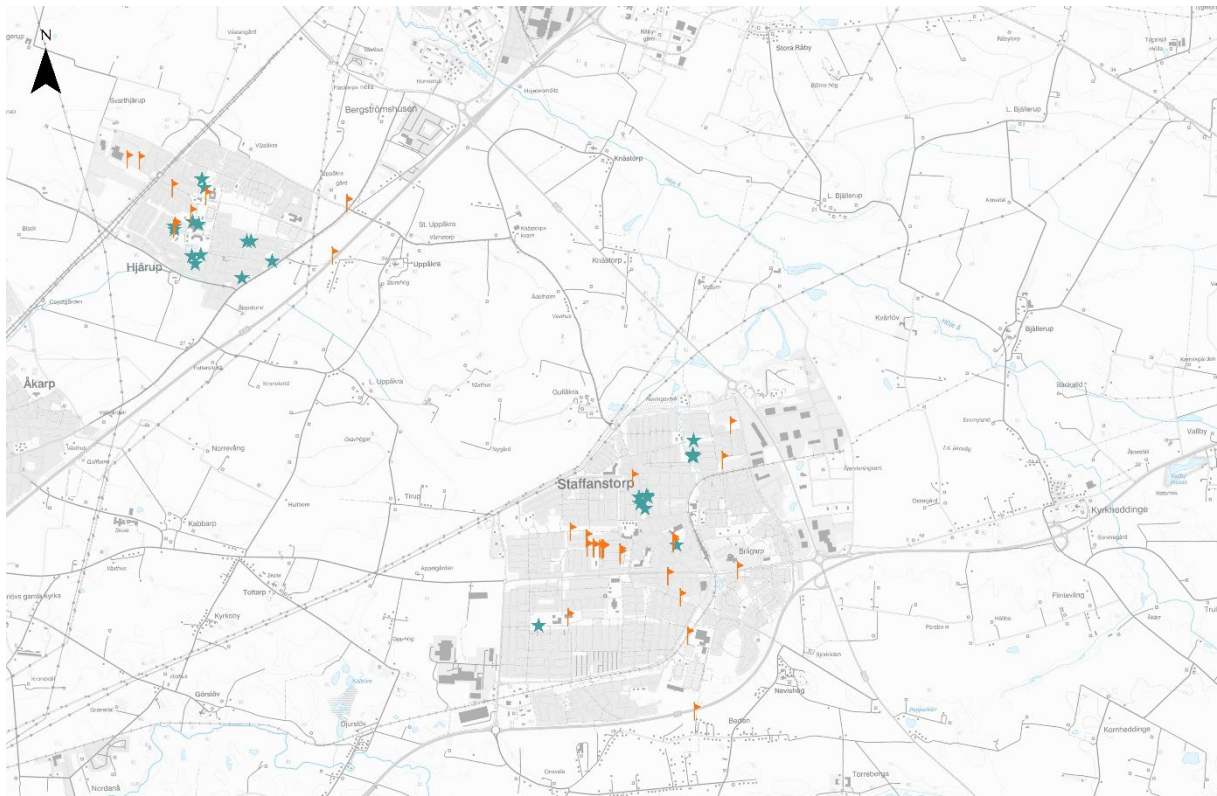
Samtidigt ses också Hjäruplundsskolan som en trygg plats, kanske handlar det om olika upplevelser under olika tider på dygnet, eller bara om subjektiva uppfattningar. Andra trygga platser är skolvägen i Hjärupe och Hjärupens park som ses som en fin och grön miljö. I Staffanstorp upplevs Södra delen av Norra lundavägen som en trygg miljö och även Borggårdslekan upplevs som ett tryggt område. De trygga platserna upplevs som lugna, mysiga och trevliga. Kategorier som belysning, trafik och växtlighet avhandlas under respektive kapitel ovan. Utifrån inkomna kommentarer har teman *Människor* och *Utformning av staden* identifierats.

Polisens kommentarer

Kommuninvånare inkommer ibland med synpunkter eller gällande höga hastigheter eller buskörning till polisen. Dessa klagomål kan i sin tur leda till riktade kontroller på angivna platser. Dessutom besöks vissa platser tillsammans med kommun och polis, kommuninvånare för att se om åtgärder på plats kan vidtas. Genom den goda samverkan mellan polis och kommun kan våra kontroller och våra gemensamma insatser på aktuell plats leda till en ökad trygghet och minskad risk för olyckor på grund av exempelvis höga hastigheter, skymd sikt mm.

👉 Otrygg plats

★ Trygg plats

Människor

Närvaron av människor går enligt ovan att koppla till både otrygghet och trygghet. De flesta upplever det som tryggare när det finns mänsklig närvaro på en plats. Men det beror också på vilken typ av människor, där exempelvis tonåringar i grupp ses som hotfulla. Samtidigt som det inte heller upplevs som tryggt med avsaknad av människor, utan det behövs närvaro av en blandad skara människor för att skapa trygghet. Det handlar om att bli sedd och att se andra, om en form av informell övervakning som skapar trygghet (Boverket 2010: 22).

Utformning av staden

Det är inget specifikt fysiskt som pekas ut för de trygga platserna, det handlar snarare om en helhets känsla som platsen inger. Troligtvis är det en kombination av olika parametrar som sammanvägt inger en trevlig upplevelse och därmed också trygghet. En slutsats som kan dras är att genom att gestalta en plats så att den blir attraktiv så kan det bidra till en tryggare upplevelse. Det går dock inte att applicera en sådan regel generellt, utan vissa platser kan upplevas som attraktiva och trygga, samtidigt som de upplevs som otrygga, exempelvis Hjäruplundsskolans miljö, och där behövs särskilda åtgärder. Det är också framför allt gröna miljöer som pekas ut som trygga, samtidigt som de av andra upplevs som otrygga. Det kan handla om vistelse under olika tider av dygnet eller om att olika personer upplever platser på olika sätt.

Gestaltning, arkitektur och utformningen av staden kan bidra till att skapa förutsättningar för både trygghet och otrygghet. Genom att skapa otydliga rum och osäkra miljöer som varken är privata eller offentliga kan otrygghet skapas, vilket gör att åtgärder måste sättas in efterhand. Om ett helhetsgrepp tas i tidigt skede kan senare åtgärder undvikas. Med det sagt är det omöjligt att på förhand veta hur en plats kommer användas eftersom den är beroende av många oförutsedda parametrar och påverkan

av de människor som använder platsen, av idéer, föreställningar och relationer (Lefebvre 1991: 37-42). Det finns flera olika studier som pekar på att bebyggelsens utformning kan bidra till att förebygga brott. Det handlar framför allt om att skapa möjligheter för social kontroll.

Åtgärder

För att skapa trygga platser och områden är det viktigt att öka närvaron av människor för att möjliggöra informell och naturlig övervakning samt att arbeta med tydliga gränser mellan privat och offentligt. För att skapa närvaro av människor från flera olika åldersgrupper och bakgrunder är det viktigt med funktionsblandade områden med olika typer av målpunkter, där möten kan ske under dygnets alla timmar. Att skapa attraktiva och omhändertagna platser är också positivt för tryggheten och minskar skadegörelsen. Det finns vissa utformningar av den fysiska miljön som fungerar som mer trygghetsskapande än andra. Exempelvis skapar kringbyggda eller väl avgränsade bostadsgårdar mer trygghet än halvprivata och öppna bostadsgårdar, vilket gör att gården används mer. Att utforma bebyggelse med entréer mot gatan och huvudstråk skapar fler ögon på gatan och ökad trygghet, detsamma gäller för fönster i marknivå som även bidrar med ljus (Jacobs 1961, Boverket 2010: 20, 2019,2: 57-58). Den klassiska rutnätsstaden med sin tydliga avgränsning mellan privat och offentligt, med ögon på gatan, många entréer mot gatan, blandade lägenhetsstorlekar och verksamheter i bottenplan bidrar till att skapa en trygg offentlig miljö där en blandning av människor rör sig vilket skapar närvaro och trygghet under olika tider på dygnet.

Åtgärder för otrygga platser

- Sträva efter blandstad med målpunkter för många olika grupper under olika tider av dygnet
- Utforma bebyggelsen med många entréer och fönster
- Tydliga gränser mellan privat och offentligt genom exempelvis kringbyggda kvarter
- Ta ett helhetsgrepp för att skapa attraktiva och trevliga miljöer som i sin tur upplevs som trygga
- Fortsatt utveckling av trygghetsfrågan på olika planeringsnivåer

Polisiära frågor

Hantering av narkotika är en polisiär fråga som lyfts till polismyndigheten. Förebyggande arbete mot narkotika är ett arbetsområde både för kommun och polis, där flera verksamheter inom kommunen ansvarar. Ett socialt förebyggande arbete inom skola och socialtjänst är mycket viktigt utöver det situationella brottsförebyggande arbete som stadsbyggnadsförvaltningen och säkerhetsenheten kan bidra med.

Samverkansöverenskommelse Lokalpolisområde Kävlinge och Staffanstorps kommun 2021-2023

Som utgångspunkt för samverkan används EST, Effektiv samordning för trygghet, en evidensbaserad metod för brottsförebyggande arbete. Detta innebär att kommunen har kontakt med samordnare inom och utom kommunala verksamheter för att få information om händelser som kan påverka säkerheten och tryggheten i kommunen. Denna information tas upp, tillsammans med säkerhetsenhetens, polisens, väktarbolags och kommunfastigheters händelser på operativa möten och så kallade hot spots utses som bevakas extra. Staffanstorps kommun och polis sammanställer regelbundet lägesbilder utifrån EST-arbetet samt de gemensamma trygghetsmätningarna, underrättelser, medarbetardialoger, medborgardialoger och nationella undersökningar. Utifrån de gemensamma lägesbilderna har tre fokusområden prioriterats:

Ungdomar

Droger

Trafik

Slutsats

Trygghet och otrygghet i staden är komplext. Det finns många olika parametrar som påverkar och överlappar. Det går inte att utgå från varje ensam parameter och göra åtgärder för kategorierna separerat från varandra. Det går exempelvis inte att skapa en trygg plats endast genom att se till att belysningen är bra, utan det krävs en kombination av olika åtgärder för att öka en plats trygghet. Det kanske inte går att skapa en plats som är 100% trygg under årets och dygnets alla timmar, men det är viktigt att göra passande åtgärder och skapa alternativa vägar för att öka tryggheten så mycket som möjligt. Kombinationen närvaron av en blandning skara människor, gestaltning och skötsel är viktiga i trygghetsarbetet. Trygghetsarbetet ska vara en integrerad del av hela samhällsbyggnadsprocessen - från utformningen av planer, till bebyggelsen, skötseln och driften – under hela livscykeln där användarna och otrygghetsfrågorna förändras över tid. Det handlar också om att väga olika intressen mot varandra för att välja de bästa åtgärderna för att bidra till att skapa en trygg och välgestaltad stadsmiljö (Boverket 2010, 2019, 2). Trygghetsperspektivet har redan lyfts in i den strategiska planeringen och kopplar tydligt an till de åtgärder som föreslås i detta dokument. I förslag till ny översiktsplan för Staffanstorps kommun *Översiktsplan 2020-2040* går det att läsa:

2040 bor och verkar än fler människor i de centrala delarna av Staffanstorp och Hjärup. Trygghet är kommunens kännetecken och handlar om människor, om mänsklig närvaro och mötesplatser - att kunna se och röra sig bland andra och umgås naturligt på gator och torg. Trygga och attraktiva stadsrum och miljöer sammanlänkade av promenad-och cykelvänliga stråk lockar människor och människor lockar fler människor. Så uppstår liv och rörelse som i sin tur skapar trygghet.

Den digitala trygghetsvandringen är ett verktyg för att för att få en övergripande bild av trygghetssituationen i Staffanstorp. Även om det inkommit många kommentarer och vissa mönster går att skönja i kartmaterialet finns det stora möjligheter att ta arbetet vidare. Ett nästa steg i trygghetsarbetet är att göra fler inventeringar och djupare analyser om de platser som upplevs otrygga i kommunen för att föreslå en kombination av platsspecifika åtgärder med syfte att öka den upplevda tryggheten i Staffanstorps kommun.

Referenser

BRÅ (2021)

Nationella trygghetsundersökningen 2020, Brottsförebyggande rådet

<https://www.bra.se/statistik/statistiska-undersokningar/nationella-trygghetsundersokningen.html>

Boverket (2019, 1)

<https://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/stadsutveckling/brottsforebyggande-och-trygghetsskapande-atgarder/metoder/fysiska-atgarder/belysning/>

Boverket (2019, 2)

<https://www.boverket.se/contentassets/37fed9b575d846c1bcdd3bdfb2db47f9/brottsforebyggande-och-trygghetsskapande-perspektiv-och-atgarder.pdf>

Boverket (2010)

https://www.boverket.se/globalassets/publikationer/dokument/2010/plats_for_trygghet.pdf

Boverket, Trafikverket. Sveriges kommuner och Regioner (2015) Trafik för en attraktiv stad – handbok (skr.se)

Sysav (2014), Varför skräpar vi ner? | Sysav – tar hand om och återvinner avfall

Håll Sverige rent (2021), Skräpets konsekvenser | Håll Sverige Rent (hsr.se)

Naturvårdsverket (2018) Beteenden bakom nedskräpning

Gunnarsson, A. Jansson, M. Fors, H. Kristensson, E. (2012). *Vegetationsstyrning för ökad trygghet*, ISBN 978-91-87117-12-1, Alnarp:SLU

SKR (2021), Övergångsställen, gångpassager

Trafikverket (2021). VGU: Vägar och gators utformning, trafikverket.diva-portal.org/smash/get/diva2:1511818/FULLTEXT02.pdf

NTF (U.å), Hastighet

Staffanstorps kommun. (2021), Trafik och mobilitetsstrategi för Staffanstorps kommun

Stockholm Stad (2021) Handlingsplan för minskat klotter

Lefebvre, Henri. (1991). *The production of space*

Jacobs, Jane (1961) *The life and death of great American cities*

SCB (U.å), www.Statistikdatabasen.SCB.se

